

Amoris Laetitia

Temporada 2

Sessió 5: El lleure a la família

Els nous canvis en les estructures familiars, així com les dificultats de conciliació de la vida familiar amb la laboral i escolar, ens situen en un entorn on el lleure esdevé una activitat residual, encara que probablement sigui, alhora, una de les més desitjades i valorades.

Certament, la dificultat d' atendre els fills a causa de les jornades laborals extenses o bé en horaris no compatibles amb els escolars, juntament amb la voluntat de millorar les competències i les habilitats que el futur exigirà dels nostres fills, comporta que molts pares apuntem els fills a un continu d' activitats que, sense jutjar que puguin ser beneficioses, també generen moltes vegades més pressió i estrès en la vida dels fills i resten temps a la vida familiar compartida. Tanmateix, es produeix una certa paradoxa: d' una banda, la família, malgrat les crisis estructurals, les formes i dinàmiques, continua essent la institució més valorada de la societat.

D' altra banda, el lleure, davant la pèrdua de valor del treball com a espai de creixement personal i de dignificació, esdevé també l' espai més desitjat en el conjunt del temps vital de les persones i el concebem com un temps privilegiat per a la vivència de l' autonomia, la gratuïtat i el plaer de gaudir. Curiosament, el comportament concret de les persones sembla que no va gaire en consonància amb el valor que suposadament es dona en els àmbits de la família i del lleure. Davant d'aquesta paradoxa, podríem fer-nos algunes preguntes: El temps lliure és un temps realment alliberador? Quins tipus de propostes cal formular actualment des del temps lliure familiar perquè realment afavoreixi els vincles i els valors de la família, ens dignifiqui i ens ajudi a créixer humanament i personalment?

Sobre el concepte de temps lliure

Convindria potser fer un aclariment sobre què entenem exactament per temps lliure. En aquest sentit, seguint les aportacions de l'escriptor teatral Carles Armengol (un dels autors citats en les lectures que us recomanem), podem dir que el temps lliure té una triple dimensió: com a temps, com a activitat i com a actitud.

En la primera dimensió comprem el temps lliure com un espai de temps disponible més enllà de les obligacions laborals, escolars i paraescolars. La segona dimensió és la que centra el temps lliure en un tipus d' activitats que es realitzen en aquest espai de temps, és a dir, en el contingut d' un espai. Aquesta és una concepció excessivament optimista, ja que sovint podem caure en la il·lusió de pensar que el que fem en el temps lliure ens permet ser més lliures o ens fa més autònoms, però potser cada vegada és més evident que pot ser un temps on els mecanismes de manipulació són més

subtils. El temps lliure es converteix, així, moltes vegades, en un temps de consum, consum dirigit i teledirigit.

Finalment, hi ha una darrera dimensió clau que entronca plenament amb el món dels valors, i és l' actitud que cadascú adopta davant del temps lliure. Des d'aquesta perspectiva, el problema no està en pensar com s'omplirà aquest espai de temps, què farem durant el temps lliure, si no què fem, és a dir, quin sentit li volem donar al que fem. Des d'aquesta perspectiva s'hauria d'entendre el lleure familiar com un espai de temps, de sentit i amb sentit, un temps amb valors i en valors, que ens ha d'ajudar a enfortir la convivència intrafamiliar, els llaços i vincles emocionals, afavorir la comunicació, créixer en amor i harmonia familiar, etc. És a dir, un temps realment alliberador per a un mateix i per als altres.

La vida evangèlica ens crida a la convivència, a la responsabilitat i a la llibertat. Però llibertat no entesa com fer el que bonament em plagui sinó com a obediència al bé, a allò que m'humanitza i em dignifica, obediència al que em faci bé, tot i que, de vegades, impliqui renúncies i sacrificis. El lleure familiar implicarà, doncs, una actitud de "pensar" en què és el que ens fa bé a la família durant els nostres espais d'oci, i no deixar-se arrossegar per les dinàmiques alienants de la societat que ens envolta.

Per a una vivència amb sentit del lleure familiar

Cada cosa té el seu temps i hi ha un temps per a cada cosa. Parafraçant un text del llibre de Cohèlet o Eclesiastès, podríem dir que hi ha un temps per plorar i un temps per reviure junts, un temps per treballar i un temps per descansar, un temps per a les contrarietats i un temps per als moments de gaudir. Un temps per contemplar la vida i contemplar-nos, per comunicar-nos i escoltar-nos, per cantar i ballar, per viure la festa, un temps per gaudir de la natura, per explorar el món. Un temps per jugar, per llegir, per mirar el televisor, per anar al cinema o al teatre en família, per fer excursions, un temps per no fer res... Un temps per escoltar el nostre interior, per reviure i relacionar-se amb Déu. Cada cosa té el seu temps i cal saber trobar temps per a cada cosa i per viure-ho amb una actitud que ens faci més persones i ens ajudi a consolidar la nostra família.

En aquest sentit, hem de ser conscients que la creixent diversitat d'ofertes d'oci i de lleure desenvolupada els darrers anys, s'ha focalitzat en un tipus d'oci com a consum i/o diversió en detriment de les ofertes d'oci educatiu i amb sentit.

Un dels principals problemes que pateixen avui les famílies és justament la manca d'espais per viure i compartir junts moments de lleure, que ajudin a enfortir, refer i estrènyer els vincles emocionals.

Als pares ens cal recuperar el plaer de jugar amb els nostres fills, d'anar d'excursió junts i de compartir aquestes experiències amb altres parelles i nens. Hem perdut la imaginació i, sovint, els espais d'oci familiar del cap de setmana s'acaben vivint asseguts al sofà, davant la televisió, anant al cinema o anant a comprar el que necessitem per la setmana a una gran superfície comercial. Activitats que estan molt lluny de les necessitats emocionals i relacionals que tant anhelem. Des d'aquesta perspectiva hauríem de plantejar-nos l'espai familiar i pensar en propostes de lleure que integren el conjunt dels membres de la família i ajudin cadascun d'ells a fer un ús més alliberador del seu propi temps lliure. Recuperar les propostes de lleure que posen l'accent en els aspectes convivencials i relacionals d'aquest temps i no buscant el gaudi individual i subjectiu. Actualment, més que mai, hi ha una gran necessitat d'anar a la trobada de l'altre, de ser escoltat, de trobar algú

amb qui compartir moments de la vida, de viure i d'experimentar vivències carregades de valors. Cal saber aprofitar aquesta dimensió pròpia i específica del lleure educatiu i saber-la integrar en el conjunt de propostes del lleure familiar actual. De fet, a moltes escoles ja comença a ser habitual que les famílies d'una mateixa classe organitzin les seves activitats i sortides de cap de setmana conjuntament. Comencen a fer-ho de forma autoorganitzada, però moltes d'aquestes famílies acaben buscant alguna empresa de serveis que se n'encarregui, a causa del trastorn que això comporta. També els moviments de lleure educatiu especialitzats (scouts, centres recreatius juvenils...) així com les plataformes parroquials, ofereixen un conjunt de propostes per a les famílies que puguin ajudar a la vivència d'un temps lliure amb sentit: colònies familiars, grups de teatre, excursions, trobades, festivals, etc.

Si fóssim capaços de posar la nostra capacitat d'imaginació i creativitat en la vivència l'oci familiar igual com ho fem en altres àmbits de la nostra vida com són el laboral o el particular, potser el valor que donem a la família i al lleure serien realment una realitat i no únicament una declaració de principis.

Font: Número 69 del programa "problemàtica viva", editat per la Delegació Diocesana de Pastoral Familiar de l'Arquebisbat de Barcelona.

Preguntes

Us convidem a reflexionar sobre les següents qüestions per compartir amb el grup:

1.- De quant temps lliure disposem? Estem contents amb aquest temps lliure? Què és el que valorem més del nostre temps de lleure familiar?

2.- La darrera sessió vam parlar sobre el discerniment. Com l'utilitzem per decidir quines activitats podríem fer en família en el nostre temps de lleure?

Per aprofundir

Paraula de Déu

Sir 1-3: Una lloança a la saviesa, la paciència i la confiança, deures dels seus fills.

Mt 6, 25-31: "No us preocupeu què menjareu o què beureu? I del vestit, per què us en preocupeu?"

Bibliografia:

ARMENGOL, C. i altres. El lleure: un temps, una activitat, una actitud. Eumo: Vic, 1993

AA.DD., "Oci i família", monogràfic d'Estris, n° 144. Juliol-agost 2005

AA.DD., Família: necessitats emergents, monogràfic d' Estris, núm.169. Setembre-octubre 2009

AA.DD., El lleure educatiu al S.XXI. Claret: Barcelona. Col·lecció CAS, 2010